

• СЛАВА •

СВЕТИ ВАСИЛИЈЕ АСТРЮШІКИ

S A D R @ A J

+	BESEDA O I SCEQENI MI NEI SCEQI VI M	7
01.	HODO^A[] A	8
02.	@I TI JE SVETOG VASI LI JA OSTRO[KOG ^UDOTVORCA	24
03.	KULT SVETOG VASI LI JA OSTRO[KOG	72
04.	O SLAVI I LI KRSNOM I MENU	94

БЕСЕДА О ИСЦЕЉЕНИМ И НЕИСЦЕЉИВИМ

Bog ni je kao kamen koji je jednom uba~en u ~oveka i tu ostaje i stoji mi mo voqe ~ovekove. No Bog je si l a, f i ni ja i ja~a i od svetlosti i od vazduha; si l a koja puni ~oveka i l i ga napu{ ta prema dobroj voqi ~ovekovoj i beskrajnoj dobroti Bo` joj. I tako ~ovek ni u dva dana ni je podjednako i spuwen Bogom. To zavi si najvi { e od ~ovekove otvorenosti prema Bogu. Kad bi ~ove~ja du{ a bi l a potpuno otvorena samo prema Bogu (a to zna~i u i sto vreme zatvorena prema svetu), onda bi se ~ovek vrati o u prvobi tno nasla| i vawe gledawem Boga. No, kako je to mu~no posti } i u smrtnoj sredi ni , u kojoj se du{ a nalazi , to ostaje samo jedan otvor koji m ~ovek mo` e do} i u vezu sa Bogom kao i zvorom ` i vota – vera. A vera zna~i : prvo - se} awe na prvobi tno i zgubqeno gledawe Boga, se} awe koje je ostalo zapi sano u savesti i razumu; drugo – pri mawe kao i sti ne onoga { to je Bog otkrio vi dovi ti m proroci ma i sveti teqi ma, koji su se udostoji l i gledawa I sti ne; i tre}e i najva` ni je – pri znawe Gospoda I susa Hrista kao Si na Bo` jeg, kao vi dqi vo obl i ~je nevi dqi vog Boga (Kor. 4, 4). Ovo tre}e dovoqno je samo sobom, i ono obuhvata i i spuwava savr{ enstvom oboje ono prvo. Ovo je vera koja o` i vqava i spasava. Ovo je najve}i otvor, kroz koji Bog ulazi u ~oveka prema meri ~e` we i dobre voqe ~ovekove.

Zato Gospod I sus ~esto pi ta{ e bolesni ke i stradal ni ke: Veruje{ li? I li: Veruje{ li da ja t o mogu u~i ni t i ? Nai me: Ot varal{ li mi vrat a da u|em? Vera ~ovekova ni je drugo nego otvarawe vrata du{ e i dopu{ tewe Bogu da u|e.

I z besede na jevan| eqe u Nedequ sedmu po Duhovi ma
Svet i vladika Ni kolaj

Ja ne mogu da odem u Svetu goru, mogao je Srbi n re} i , zato neka
moj dom bude Sveta gora. [ta je Jerusal i m zemaqski prema Jerusal -
i mu nebeskom? Ja bi h ` el eo po} i na haxi l uk u Jerusal i m zemaqski ,
gde su stope Spasi teqqa mog, al i ni sam u mogu} nosti ! Zato } u da
se uzdi gnem vi { wem Jerusal i mu, boqem Jerusal i mu, gde ni su samo
stope Wegove nego ba{ On Sam, Vaskrsl i i Vazneseni Pobedi l ac
smrti , Gospod moj i Bog moj. No, ako svaki Srbi n ni je bi o u stawu
putovati na pokl onewe u Svetu goru i u Jerusal i m, svaki je mogao
hodi ti u svoje doma} e manasti re, svoji h sl avni h cara zadu` bi ne, i
hodi o je svaki .

Svet i vl adi ka Ni kol aj Srpski

Ходочашња

ПОТРАГА ЗА БОГОМ

[01. 01]

Hodo~a{ } eka o rel i gi ozni obi ~aj putovawado svetog mesta, poodre | eni m pravi l i ma, poznat je svi m rel i gi jama. Qude je jo{ u davna vremena na hodo~a{ } e goni l a i nsti nkti vna potreba da se na| u u bl i zi ni Bo` joj. Do pojave Boga u tel u, do ovapl o}ewa Si na Bo` jeg, koji je ~ove~anstvu doneo nedvosmi sl ene putokaze, qudi su na ti m putovawi ma ugl avnom tumaral i . Tra` i li su ne{ to ` eqeno i sl u}eno, a to i m je stal no i zmi cal o i zakl awal o se i za novi h i novi h i l uzi ja koje su oni sami pl el i . U svakom sl u~aju, hodo~a{ } a su zbog vel i kog emoti vnog naboja koji i h je prati o i nejasne al i i skrene ` udwe za Bogom koja i h je pokretal a, vremenom postal a i spuwena duboki m si mbol i ~ki m zna~ewi ma.

U potrazi za Bogom qudi se posebno okupqaju oko mesta na koji ma su se, po predawu, desi la Bo` ja javqawa i l i oko grobova qudi koji svoji m posebni m darovi ma svedo~e Bo` ju si l u. Hodo~a{ } e uvek i ma ne{ to od prazni ka - i zl azak i z svakodnevi ce, pri vremeno napu{ tawe svog posla, doma, rodbi ne i pri jateqa, a sve zbog poja~ane potrage za Bogom, ~e` we za bo` anski m smi sl om, nadom, qubavqu, mi rom. Na putu ka svetom mestu hodo~asni k se ~i sti od ` i votni h bri ga.

U pro{ l osti su hodo~a{ } a bi l a i spuwena znatno ve}im brojem prepreka i opasnosti nego danas. Si mbol i ~ki , savl adavawe ovi h prepreka pri bli ` ava hodo~asni ka Bogu. Donosi mu duhovni rast.

Sam hodo~asni k je zapravo si mbol ~oveka koji se ose}a strancem u svetu u kome ` i vi . On je u svetu uvek samo u prol azu, na putu ka svojoj nebeskoj domovi ni . Wegovo zemaqsko putovawe i spuweno je najrazli ~i ti ji m odri cawi ma i i sku{ ewi ma sve do kona~nog i najve}eg i sku{ ewa – smrti .

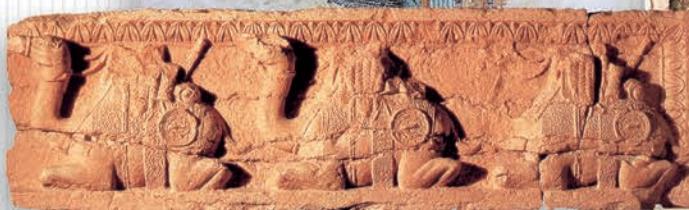
A s one strane smrti , osl obo | eno vel ova i l uzi je, ~eka samo Li ce Bo` je.

◆ Potraga za Sveti m graal om

Kraq Art ur i vi t ezovi na brodu, mi ni jat ura i z f ran-
cuse st i hovane hroni ke prepi sane u Engl eskoj sredi nom
XIV veka.

Za gral om se tragal o u sredovekovnoj legendi o kraqu Arturu i wegovi m vi tezovi ma. Tragawe za Sveti m gral om, puti rom koji su Hri stos i apostoli kori sti l i na Tajnoj ve~eri , a koji je po legendi Josi f i z Ari mateje doneo u Engl esku - si mbol i zoval o je u evropskom sredwem veku duhovno putovawe u potrazi za pravi m vi te{ tvom i hri { } anskom qubavqu. U novi je vreme legendu ~esto obra| i vanu u umetnosti , a ~i ji je koren zapravo vi { e u pa-
ganski m gr~ki m kul tovi ma pl odnosti i kel tski m legendama nego u hri { } anskoj li turgi ji , pri grl i l i su razni okul ti sti .

♦ Karavan na Putu svile Bareqef i z Palmire.

Iako ci q hodo-a{ }a ni je bi o ekonomska dobit, hodo-asni ci su pre modernog doba bili jedan od najva`nih i nih i ca razvoja trgovine na veliki m razdaci nama.

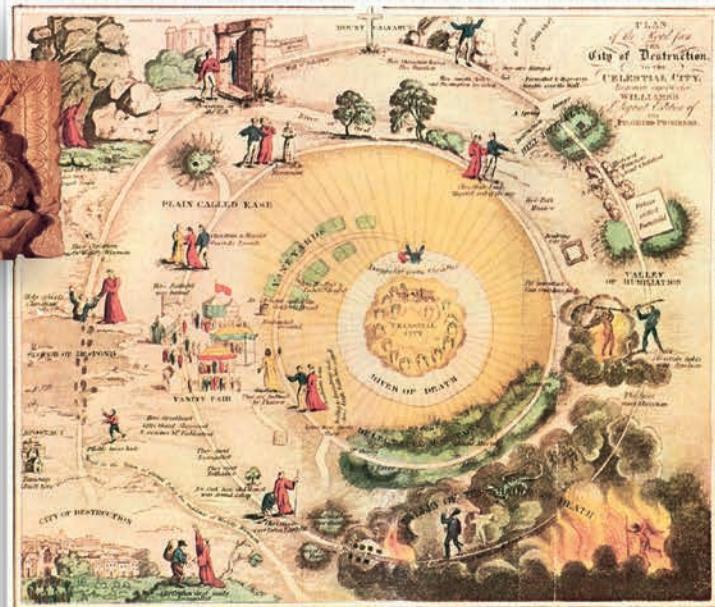
♦ Japanski hodo-asni k na Fuxi

Religijni ozni zna~aj koji plani na Fuxi i ma za Japance treba posmatrati u odnosu na japsko naslede|e obo`avawa planina. Pri roda i ma zna~ajno mesto u i votu Japanaca, a plani ne su mostovi koji ma quidi dopiru do drugog sveta. Do najvi`eg vrha planine Fuxi trebalje sti}i u zoru da se do~eka svetlost izlaze}eg sunca i da se poseti {intosti~ki hram podi gnut na samom vrhu.

♦ Hristos

Det aq i z Dei zi sa na ju`noj gal eriji Sveti Sofije u Cari gradu, mозаик, oko 1260. godine.

Si n Bo`ji do{ao je na zemcu da zalutal i m quidi ma poka`e put. I vi {e od toga - da svoji m u-ewem, `i votom, smr}u i vaskrsewem bude sam put. „I kad odem i pri pravi m vam mesto, opet }u do{i, i uze}u vas k sebi da i vi budete gde sam ja. I kuda ja i dem znate, i put znate. Re~e Mu Toma: Gospode! Ne znamo kuda i de{ ; i kako mo`emo put znati? I sus mu re-e: Ja sam put i i sti na i `i vot; ni ko ne}e do{i k Ocu osi m kroz mene. Kad bi ste mene znali onda bi ste znali i i Oca mog; i od sada poznajete Ga, i vi deste Ga.” (Jevanđej po Jovanu 14, 3-7) Mnogi su poverovali ovim re~ima Gospoda I susa Hrista, ali i ma i mnogo onih koji put jo{ uvek tra`e na drugi m stranama.

♦ Mi sti ~no putovawe

Uqe na plat nu nema~kog sl i kara Ri harda Hodo-asni kov razvoj, i lust racija u popularnoj kwi zi Xona Bawana, Vilijamsovo i zdawe i zdevet naestog veka.

I lustracija prikazuje put hodo-asni ka od Grada propasti do Nebeskog grada. Unutra{we hodo-a{ }e - putovawe du{e u toku`i votnog veka - i spuwenio je uzrastawem od duhovnog deti wstva do zrelosti. I na tom unutra{wem putu i ma mnogo prepreka i opasnosti. Mogu}e je zalutati i ili umori ti se i - stati. Me|uti m, i u samom psi hol o{ kom pri stupu duhovnom razvoju le`e opasnosti. Bez realne Bo`je pomo}i ne mo`e se smisljeno zavr{iiti i votno putovawe. Psi hol ogija te`i da sve spoqne ~ini oce na-i ni unutra{wi m - delovi ma „paketa du{e”, deli mi ~no nasle|enog, a deli mi ~no forme ranog `i votni m okolnosti ma. Samousavr{avawe na taj na-i n lako mo`e da ostavi ~oveka u najve}oj usamqenosti - usamqenosti bez Boga.

Ruski bogotra`i teq♦

Ti pi~na ruska i lustracija bogotra`i teqa ~oveka koji ni je monah ali je ostavljen svoje svetovne akti vnosti da bi hode}i zemacqiskim putevima tra`i o put ka Carstvu nebeskom.

ПРЕ ХРИСТА

[01. 02]

Takozvane prirodne religije i male su svoja hodo-a{ }a. Egi p}ani su putovali u Amonovo proro~i { te u Tebi ili u Karnaku, Grci su putovali da bi dobil i savete od Apolona u Delfima, ili da bi dobil i zle~ewe od Asklepija u Epi daurusu. Sve~ane procesi je svake godine i { le su i z Atine u Elesini do Demetri nog sveti li { ta - gde su se odvijale najpoznati je paganske misterije vezane za kult plodnosti. U maloaziskoj metropoli Efesu anti~ke hodo~asni ke~ekao je ogromni Artemidi n (Dianin) hram. U Rimsko vreme u Balbeku (dana{ wi Liban) quidi su dobjali odgovore na svoja pitanja u hramu Jupitera-Bala. Zabeleno je i kako se i car Trajan u Balbeku ili Gradu sunca - Heliopolisu savetovao oko nekih va`nih odluka. Slijedno je bilo ne samo u oblasti Mediterana - kol evke zapadne civilizacijske, ve} i u drugim delovima sveta.

Pagani su `el eli Bo`jubili zinu, ali je ta `eqa presvega bilamoti visi na neposrednom korijenu koju bili zin na Boga mogla da donese. Zato su, umesto samog Boga, pronalazili samo ve} u ili mawu utehu.

Pri padnici ma i zabranog naroda, Izraiqa, Bog zapoveda hodo-a{ }e.

Tri puta u godini neka doje svako mu{ko pred Gospoda Boga t vog na mestu koje i zabere: na praznik presnih hlebova, na praznik nedeca i na praznik senica, ali niko da ne doje prazan pred Gospoda;

Nego svaki s darom od onog {t oima, prema blagoslovu Gospoda Boga t vog koji mi te je dari vao.

Petakwiga Mojsijeva 16, 16-17.

Jerusalimski hram koji je tako{e po Bo`jim zapovesti ma podigao bogonadahnuti vladar Solomon, postao je mesto okupcawa jevrejskog naroda.

Kada je Bog sa i zabrani m narodom sklopio Novi zavet, hodo-a{ }e je prestalo da bude obaveza. Putovati sa Bogom ka konanom jedinstvu i puno{i u Carstvu nebeskom postal je mogu{e na bilo kojoj takoj ovog sveta u bilo kom narodu.

Tada I susre~eni ci ma svojim: Ako ko ho{e za mnom i }i, neka se odrekne sebe, i uzme krst svoj i ide za mnom.

Jerko ho{e svoju du{ u da sa~uva, i zgubi }e je; a ako ko i zgubi du{ u svoju mene radi, na{i }e je.

Jevanje po Matiju 16, 24-25.

Hristov poziv na `i vot kao krstonosno hodo-a{ }e, ne zna{i da su, za one koji su taj poziv prihvati ili, hodo-a{ }a u vremenu i prostoru prestala da postoje. Samo {to odlazak na sveta mesta vezana za boravak na zemlji Gospoda I susa Hrista i na mesta vezana za `i vot i dela wegovi hveti te{a ni je vi {e obaveza, i ne ~ini se zbog neke prakticne kori{ti. Hodo-a{ }e je postal na{i da sebe podseti mo na ono najva`ni je, ono {to nadi lazi na{ svakodnevni `i vot.

♦ Del fi

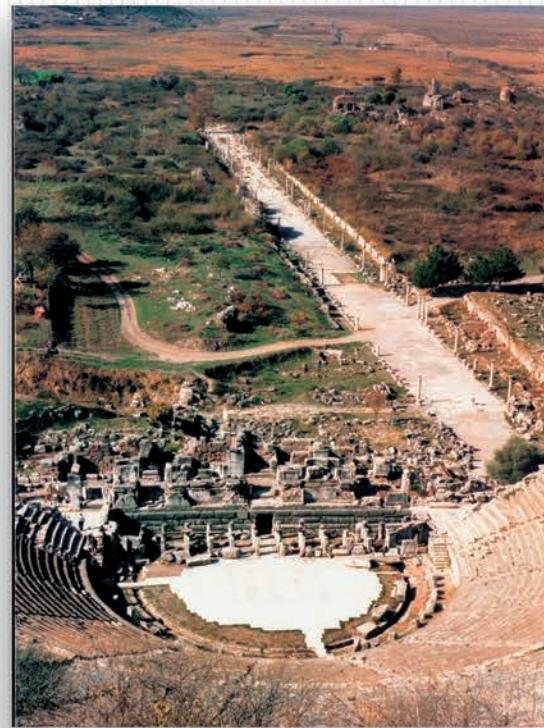
Arheolo{ ko nal azi { t e bl i zu i st oi menog grada u Gr~koj.

U anti ~ko vreme u Del fi ma je bi l o najva ` ni je proro-i { te paganskog boga Apol ona. U unutra{ wem sveti li { tu hrama Del fi jskog Apol ona gorel a je ve-na vatra. Del fi su u cel om jel i nskom svetu va` i li za centar sveta. Omf al os – obra|ena stena predstavqal a je sam centar, „pupak” sve-ta. Po gr~kom mi tu Zevs je poslao dva orla da leti da se na|u u centru, „pupku” sveta. Omf al os je podi gnut na nekoliko ta~aka u oblasti Medi-terana, ali i najpoznati ji je bi o onaj u proro-i { tu u Del fi ma. Govorilo se da omf al os omogu}ava di rektnu komuni kaci ju sa bogovi ma.

♦ Karnak

El -Karnak je mal o naseqe u Egi ptu, loci rano na obali Ni la neki h 2,5 ki lometara severno od Luksora. Karnak je zapravo ogroman kompl eks hramova podi gnuti h u ~ast egi patski h bo` anstava. I zgradwa Karnaka po-el a je u XVI veku pre Hri sta, a 30 sl ede} i h f araona dopri nel o je wegovoj i zgrad-wi. Gl avno bo` anstvo po{ tovano u Karnaku bi o je Amon-Ra. Tokom gradwe Karnaka Amon-Ra je pretrpeo transf ormaci je od bo` anstva vazduha, preko daha koji stvara du{ u – ba, do bo` anstva pl odnosti - da bi spajawem sa bogom Ra postao Bog sunca i otac bogova. Ga{ ewem egi patske ci vi l i zaci je ugasi lo se i po{ tovawe bo` anstava egi patske mi tol ogo je.

Ef es ♦

Ostaci ri mskog t eat ra u Ef esu, Turska.

Jedan od vel i ki h gradova jonski h Grka u Maloj Aziji bi o je poznat po kul tu Artemide, paganske bogi we l ova, di qih ` i voti wa, pri rode i ra|awa. Poznati gr~ki putni k i geograf Pausani ja, za Artemi di n hram u Ef esu tvrdi o je da je najve} a gra|evi na anti ~kog sveta i jedno od sedam svetski h ~uda. Kao centar ri mske prokonzul arne Azi je Ef es je postao i zna~ajan hri { }anski centar. U wemu su ` i vel i i propovedali sveti apostol Pavle, sveti Jovan jevan|el i st, a po predawu i posledwe godine ` i vota presvete Bogorodi ce vezane su za Ef es.

♦ Baal bek

Ostaci ulaza u Hram sunca Bahusa u Bal beku, i lust racija i zengl eske kwi ge „Sl i kovi t a Pal est i na: Samari ja, Gal i leja i Si rija”, i zdawe i z 1881. godine.

Dana{ wi Bal bek je grad u Beka dol i ni Li bana. Ovaj grad od kojeg su sa~uvane brojne ru{ evi ne paganski h hramova u vreme Ri mcvana zvao se Hel i opol i s i bi o je jedno od najve} i h sveti li { ta carstva. Jo{ u vreme Feni ~ana kad je po bogu Baal u dobi o i me, Bal bek je bi o rel i gi ozni centar, a proro-i { ta su u wemu postojala a verovatno i ranije. Najpoznati je proro-i { te u ri msko vreme bi l o je u hramu Jupi tera-Baal a, a pose} i val i su ga i ri mski carevi .

ПРВИ ХРИШЋАНСКИ ХВДЧАСНИЦИ [01. 03]

Ovaplo}eni Si n Bo` ji , I sus Hri stos, odgovori o je na nejasne te` we koje su u qudskom rodu postojale od samih po~etaka. Mutno se}awe na i zgubqeni raj koje je qude teralo da tra`e zaboravqenog Boga na mesti ma vezani m za ro|ewe, del a i smrt onih koje su sami proglafaval i proroci ma i bogovi ma, zameni }e jasan al i uzan put ka Carstvu nebeskom ~i je putokaze je postavi o sam Gospod. Va` ne stani ce-odmori { ta na tom putu, posta}e i neka sveta mesta, pre svega vezana za ` i vot, stradawe i vaskrsewe Gospoda I susa Hri sta.

Sveta zemqa i Jerusal i m postal i su sredi { te sveta prvi hri { } ana.

Najpoznati ji hodo~asni k u prvi m vekovi ma hri { } anstva je sveta Jelena, majka svetog cara Konstantina. Za wen boravak u Svetoj zemqi vezano je i pronal a` ewe ^asnog krsta na kome je bi o razapet Gospod. Ovaj dogajaj obel e` ava se u pravoslavnoj crkvi 27/14. septembra svake godi ne.

Po{ to je posle Mi lanskog edi kta hri { } anstvo oslobodeno progona, a zati m postal o i dr` avna rel i gija, hri { } ani su u sve ve}em broju po~el i da pose}uju Svetu zemqu. I ako su putovawa tada i zi ski val a vel i ke tro{ kove, a bi l a su i pra}ena opasnosti ma, odu{ evqewe prema hodo~a{ } u ponekad je bi lo tol i ko da je dolazi lo do i skri vqewa samog odnosa prema pokloni ~kom putovawu. Oci Crkve ponekad su moral i da upozoravaju verne da hodo~a{ } e u Svetu zemqu ni je neophodno za spasewe.

Neki od hodo~asni ka ostavi li su nam detaqne dnevni ke sa svoji h putovawa u Svetu zemqu, na pri mer anoni mni hodo~asni k i z Borda 333. godine, i li { panska monahi wa Eterija krajem IV veka.

Osim u Svetu zemqu po~ela su i hodo~a{ } a u Rim gde su sveti Petar i Pavle propovedali i mu~eni ~ki postradal i .

Vremenom su ci q hri { } anski h hodo~a{ } a postal a i mnoga druga mesta na koji ma su sveti teqi proveli svoje ` i vote u podvigu i li su mu~eni ~ki postradal i , a pre svega ona mesta na koji ma su se ~ival e sveti teqske mo{ ti koje su vojom Bo`jom pokazale ~udotvornu i sceli teqsku mo}.

Sveti car Konstantin i sveta carica Jelena ◆

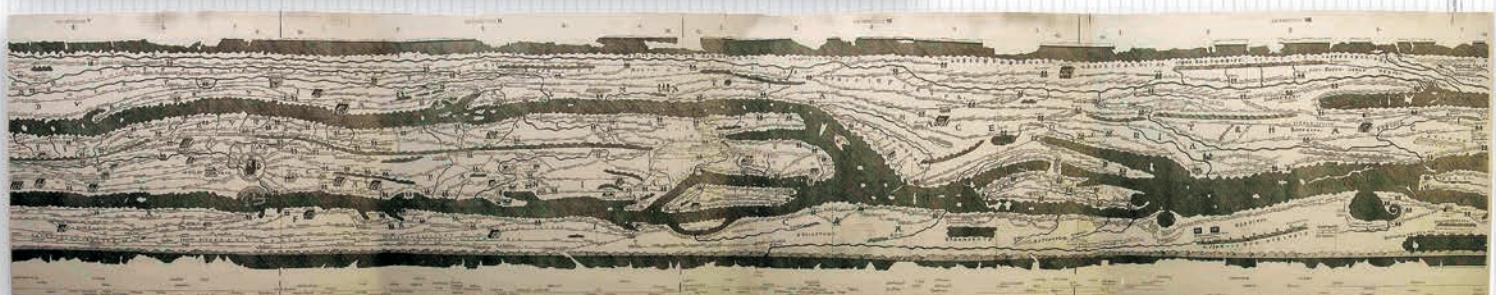
Posle Hri stovog vaskrsewa, Jevreji su krst na kojem je Hri stos bio razapet sakrili i i skoro tri sta godina o wemu se ni je ni { ta znalo. Poboj na caricu Jelenu, majku cara Konstantina, 326. godine otisla je da se pokloni mesti ma stradawa Gospodweg i po~ela je da traga za ^asni m krstom. Neki starci Jevreji n po i menu Juda, jedi ni je znao mesto gdje se ^asni krst nalazi te, prisiljeni od carice, otkrili da je krst zakopan pod hramom Venerini m, koji je na Golgoti podi gao car Adrijan. Sveta carica naredila da se i dolski hram poru{ i, te kopaju}i i spod wega na{ e tri krsta. Bog uredu da je ti m mestom ba{ tada prolazi la pratwa sa pokojni kom. Patrijarh Makarije re~e da redom pola` u na upokojenog pronaene krstove. Kad stavlja{ e tre}i krst na pokojni ka, on o` i ve i usta sa odra. Tako je sam Bog projavi o svoj ~asni i ` i votvorni Krst Hri stov. Carica Jelena je na mestu gde je bi o Hri stov grob, podigla crkvu posve}enu Vaskrsewu Hri stovom.

◆ Prvo hodo~a{ } e na Hri stov grob
Mi ronosi ce na Hri st ovom grobu
(Bel i an|eo), f reska i z manast i ra
Mi le{ eva, XIII vek.

Mi ronosi ce, `ene koje su do{ le na
Hri stov grob nose} i mi ro za pomazi vawe,
mogu se smatrati prvi m hri { }anski m
hodo~asni cama. „I po{ to pro|e subota,
Mari ja Magdal i na i Marija Jakovqeva
i Sal omi ja kupi { e mi ri sa da do|u i da
poma` u I susa. I vrl o rano u prvi dan
nedeqe do|o{ e na grob oko i zl aska sunca.
I govorahu me|u sobom: Ko } e nam odval i ti
kamen od vrata groba? I pogledav{ i
vi de{ e da kamen be{ e odvacen: a be{ e
vrl o vel i ki . I u{ av{ i u grob vi de{ e
ml adi } a obu~enog u bel u hacqi nu gde
sedi s desne strane; i upla{ i { e se. A on
i m re~e: Ne pla{ i te se, I susa tra` i te
Nazare}ani na raspetog; ustade, ni je ovde,
evo mesto gde Ga pol o` i { e.”
(Jevan|eqe po Marku 16, 1-6)

◆ Hodo~asni ~ki putevi

Deo Pojt i ngerove t abl e (Tabula Peutingeriana), sredwovekovne
kopi je ori gi nal ne mape ri mski h put eva i z IV veka.

Kopi ju ri mske mape nazvane po Konradu Pojti ngeru, nema~kom humani -
stii i z XV-XVI veka, napravi o je jedan kal u|er jo{ u XIII veku. I ako Jeru-
sal i m na mapi ni je posebno podvu-en, kao { to su to, reci mo, najva` ni ji
centri carstva: Rim, Konstanti nopoq i Anti ohi ja, prvi hri { }anski
hodo~asni ci su verovatno kori sti l i ovakvu mapu za putovawe u Jerusa-
li m. Tabula Peuti ngeri ana zapravo i ni je mapa u pravom smi sl u. Ona
je sti l i zovana i ne pri kazuje povr{ i ne, nego pre svega putni ci ma daje
znaue o stani cama na putevi ma i razdaqi nama i zme|u wi h.

◆ Di rerov hodo~asni k

Drvorez i z del a @ana Gersona, { t ampani h 1488. godine,
pri pi san Al breht u Di reru.

Predstava hodo~asni ka kao duhovnog tragaoca, na prel azu i z sredweg
veka u renesansu, postaje ezoterijski simbol, sl i ~an si simbol i ma pred-
stavqeni m na tarot-kartama. Ovaj hodo~asni k (mogu}e pl emi } kog
porekla) prolazi pored (i z?) zamka pokazuju{i nam grb na kome su
sunce, mesec, zvezde i kri l ato srce sa sl ovom T na wemu. U drugoj
rucu dr` i ti pi ~no obel e` je hodo~asni ka - { tap. Predstavu mo`emo
da tuma~i mo na razli ~i te na~i ne.

Budi sti ~ko okupqawe ◆ Hodo~asni ci u Bod-gaji .

Bod-Gaja u dr` avi Bi har na severoi stoku dana{ we I ndi je, mesto je gde je po budi sti ~kom predawu Gotama Buda dosti gao vrhunsko prosvetqewe pobedi v{ i Maru, gospodara i luzi je. Od 1953. godi ne Bod-Gaja se razvi l a kao i internaci onal ni centar hodo-a{ }a. Budi sti i z [ri Lanke, Taj- l anda, sa Ti beta, i z Burme, Butana i Japana podi gli su u Bod-Gaji vi { e manasti ra koji danas pri vla-e budi ste i turi ste sa svi h strana sveta. Tokom hl ad- ni ji h meseci , i zme | u decembra i marta, pe{ ke i autobusi ma oni u potrazi za prosvetqewem dolaze u Bod-Gaju, kru` e oko hrama, prave metani je i mol e se na razli ~i ti m jezi ci ma.

◆ Karavan hodo~asni ka Hodo~asni ci na put u za Meku, rad Leona Bel i ja.

Umetni ~ka predstava karavana musl i - manski hodo~asni ka koji se, ` edni Boga, probi jaju kroz pusti wu ka ci qu hodo-a{ }a - Meki .

◆ Ri tual no kupawe na Gangu

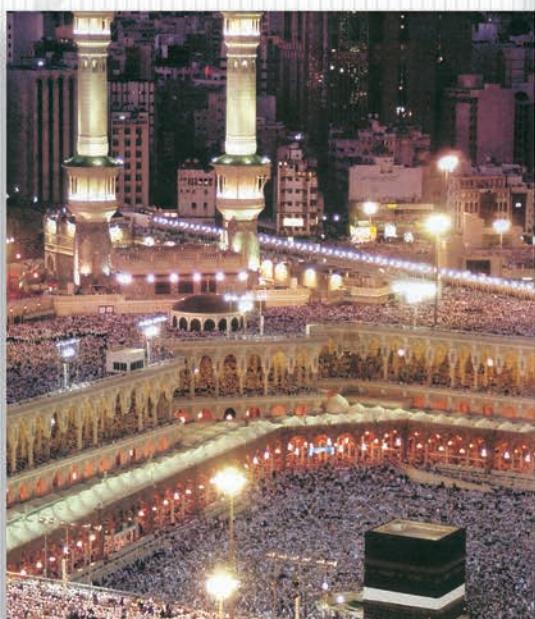
Kupa~i u Benaresu, na reci Gang, f ot ograf i ja i z 1924. godi ne.

Varanasi i li Benares smatra se me|u I ndusi ma najsveti ji m od svi h hi ndui sti ~ki h hodo~asni ~ki h centara, prvi me|u sedam sveti h gradova. Za I nduse Benares je poznati j i kao Ka{ i, „Svetli ” ili „Grad svetlosti ”. Smatra se domom, gradom boga [i ve i prepunj je hramova posve}eni h [i vi . Hodo~asni ci obi laze grad po putawi duga~koj 40 ki l ometara, a kupawe u reci Gang sredi { te je hodo-a{ }a. Po{ to je poznat kao grad „osl obo|ewa” za sve koji u wemu umru, qudi ga ~esto pose}uju u posledwi m dari ma svog` i vota. Ka` e se da [i va tamo { apu}e u uvo umi ru}eg prosvetquju}e re~i „prel aska” preko reke Samsare - da se ni kad ne vrati .

◆ Musl i manski hodo~asni ci oko Kabe u Meki

Meka je grad u zapadnom delu centralne Arabije, mesto u kome se rodi o Muhamed, rel i gi ozni centar i slamskog sveta. Ona je ta~ka ka kojoj se musl i mani okre}u kad vr{ e mol i tvu i u koju i du na hodo-a{ }e. Pri stup u grad je dozvoden samo musl i mani ma, ` i teqi ma Meke i posetioci ma. Musl i man mo` e da poseti Meku kad god po` el i, ali haxiluk mo` e da i zvr{ i samo dvanaestog (l unarnog) meseca u godini . Po{ to i zvr{ i obrede o-i { }ewa, musl i manski hodo~asni k u~estvuje u obi la` ewu Kabe (veli ke kocke i zgrajene od grani ta koja stoji u sredini tu otvorene xami je u Meki) sedam puta. Po~i we se od ugla gde se nalazi sveti kamen koji treba poqubiti i li dodi rnuti onako kako je to u-i ni o Muhamed postavqaju}i pred svoju smrt model hodo-a{ }a ostal i m musl i mani ma. Zati m sl ede ostali obredi koji se zavr{ avaju trodnevnom proslavom Kurban-bajrama i zavr{ ni m obi la` ewem Kabe.

ЛУГАЊА НАРОДА [01. 04]

Hodo~a{ }e je uvek preobra` uju}i do` i vqaj i zasni va se na temeqnoj qudskoj potrebi za pri se}awem i obnovom, za samoostvarewem i po~i wawem i znova i zato je zajedni ~ko skoro svi m duhovni m stremqewi - ma - kako magl ovi ti m te` wama starih i novih rel i gi ja, zasnovani m na op{ toj qudskoj ~e` wi za Bogom i domi { qawu o putevi ma koji do Wega vode, tako i hri { }anstvu, radosnom odgovoru na Blagu vest koju je objavi o sam Si n Bo` ji.

Neka od odredi { ta koja jo{ uvek pri vla~e vel i ki broj duhovno ` edni h hodo~asni ka, stari ja su od hri { }anstva. Mnoge rel i gi je svoji m porukama, delovi ma ri tual a, moral ni m te` wama - najavqi val e su Hri stov dol azak. Me|uti m, kao { to ni i zabrani narod - koji je vekovi ma i { ~eki vao Mesi ju - ni je bi o spremen za poruku qubavi koju je Hri stos doneo ~ove~anstvu, tako Si na Bo` jeg ni su prepoznali ni mnogi drugi narodi , tako da su, i posle Wegovog dolaska, nastavili da upra` wavaju stare ri tual e.

Neka od najstariji h hodo~asni ~ki h sredi { ta nalaze se u Indiji . Za Induse je reka Gang sveta reka, a grad Benares je sveti grad bramani zma.

U budi zmu postoje ~eti ri vel i ka hodo~asni ~ka centra: mesto Budi nog rojewa - Kapi lavastu, Gaja - gde je po~eo propoved, Benares - gde je stekao najdubqe uvi de, i mesto gde je dosti gao Nirvanu – Ku{ i nagara.

Najve}i zna~aj hodo~a{ }e i ma u i slamu, rel i gi ji koja je na temeqi ma Starog zaveta i hri { }anstva nastala u VII veku posle Hri sta. Kur'an nal a` e svakom musl i manu, bez obzi ra na pol , da bar jednom u toku svog ` i vota poseti Meku da bi vi deo Kabu (] abu) i ostala mesta oko Meke vezana za Muhamedov ` i vot, i da bi tamo obavio propi sane obrede. Hodo~a{ }e u Meku predstavqa jedan od takozvanih „pet stubova i slama” – spada u osnovne du` nosti svakog musl i mana.

Hodo~a{ }e, i zmeju ostalo, predstavqa i prelaz od indijskih dualnosti do zajedničkih tva, zato je kao fenomen odavno prisutno i u raznim „ci vilini m rel i gi jama” vezanim za nacionalne i ljudske revolucijske korene.

♦ Jevrejski zid u Jerusalimu

Zid u Jerusalimu - sveti wa je nad svetim wama svi h Jevreja u svetu. Ređe zapravo jedino sauvanom delu Solomonovog hrama na jerusalimskoj steni, del a zapadnog potpornog zida, dužine od nekih 100 metara a visine 15 metara. Imao je i među mu „nadenu” Engleza 1948. godine, prišli kom intervencije je u ratu između Jevreja i Arapa. Zid se tada našao na demarkacijskoj liniji koja je odvajala arapski deo Jerusalima od jevrejskog, i tako je bio sve do junskog rata 1967. godine, kada je izraelska vojska osvojila teritoriju Jerusalima i Palestine. Danas je to i zvezdano mjesto u uvek trusnom Izraelu. Jevreji i celog sveta dolaze da se mole i spred ovog zida da ostavljaju poruke na hartsjama (moliti vte i ege) u pukotinama zida.

ПОТРАГА ЗА ХРИСТОМ НА ЗАПАДУ [01. 05]

U sredwem veku na zapadu Evrope najpose}eni ji hodo~asni ~ki centar postao je Santjago de Kompostela u [pani ji , gde se, po predawu, nalaže sa~uvane mo{ ti svetog apostola Jakova. Ve} u XI i XII veku Santjago pose}uje godi { we preko pol a mi l i ona hodo~asni ka.

U Engleskoj, Katedrala u Kenterberiju gde je Tomas Beket pogubljen zbog toga { to je svoju veru stavi o i znad pol i ti ke, postal a je jo{ jedan vel i ki centar hodo~a{ }a.

Zapadni akti vi sti ~ki duh ~esto je hodo~a{ }a transf ormi sao u zamajac i storijski h doga|aja. Posle poplave i slama na I stoku, koja je prekri la i Svetu zemqu, povod za i zbi jawe krsta{ ki h ratova bi la je ba{ potreba da se za{ ti te hri { }anski hodo~asni ci .

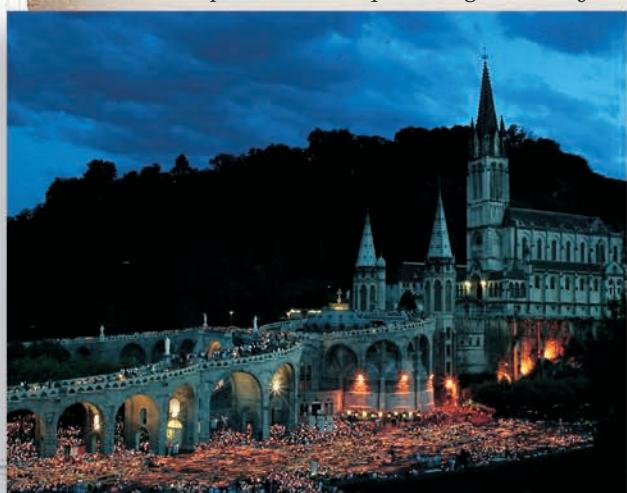
Prvi puri tanski hodo~asni ci u Novi svet, Ameriku, svoji m pobo` ni m ponaf{ awem i stal ni m mol i tvama i zazi val i su podsmeh mornara koji su i h prevozi li , a i spostavi lo se da je rezul tat wi hovog hodo~a{ }a postavqawe korena vel i ke i ef i kasne, sasvi m ovozemaqsko dr` ave.

Mesta doga|aja vezani h za po~etke ` i vota puri tanski h hodo~asni ka na ameri ~kom kontinentu, kao Plimut, u Masa~usetsu, i sama su postal i ci q dana{ wi h ameri ~ki h hodo~asni ka, pogotovo na prazni k Dana zahvalnosti .

Od sredweg veka do danas na Zapadu ni ~e vel i ki broj hodo~asni ~ki h centara od koji h su u novi je doba najpoznati ji Lurd u Francuskoj i Fati ma u Portugalu. U zapadnoj Hercegovini krajem dvadesetog veka nastao je vel i ki hodo~asni ~ki centar ri mokatoli ~ki h verni ka u Me|ugorju.

Najve}i hodo~asni ~ki pokreti kod ri mokatoli i ka novi jeg su datuma i vezani suza „Svetski dan ml adosti ”. Masovne susrete mladih hri mokatoli ~ki h verni ka koji se svake druge i li tre}e godi ne odvijaju na drugoj lokaci ji pokrenuo je 1984. godi ne papa Jovan Pavle II. Susret oko 5 miliona mladih h verni ka u Manili 1995. predstavqao je najmasovni je okupqawe te vrste.

Unovi jevreme na Zapadu hodo~a{ }asudobi lavi { esvetovni , pa~aki paganski karakter. Savremena hodo~a{ }a ~esto i majuvi { e veze sa u~vr{ }i vawem naci onal nog i denti teta i li obnavqawem odnosa prema prirodi , nego sa potragom za Bogom. Taj duh se u jednom peri odu prelio i na tradi ci onal no pravoslavne zemqe, gde su revoluci onarne vo|e povremeno bile slavqene kao pravi zemaqski bogovi , a u jednom peri odu slave pri rode u prole}e zakloni lo je ~ak i prazni k Svetlog Vaskrsewa Gospodweg.

◆ Lurd

Hodo~a{ }a u Lurd, gradi } u podno`ju Pireneja u Francuskoj, pokrenuta su vi |ewi ma Bogorodi ce koja je tokom 1858. godi ne u transu i mal a~etrnaestogodi { wa devoj-i ca Bernadet Subiru. Statua Bogorodi ce podignuta je 1864. godi ne, a dotada{ wu kapel u zameni la je vel i ka hodo~asni ~ka bazi li ka. Voda koja i zvi re kraj crkve, i z jedne pe}i ne, smatra se lekovi tom, a katoli ~ka crkva zvani ~no je prihvati la 67 ~udesni h i sceqewa u Lurdu. Procesuje se da je Lurd od 1860. godi ne poseti lovi { e od 200 miliona i mokatoli ~ki h verni ka i z cel og sveta.

♦ Deca i z Fati me

Fotograf je t roje dece koja su 1917. godine objavili vičewa Bogorodice u selu blizu Fatima u Portugalu.

Na vesti o dečiji moci čevo ma, u Fatima se skupilo na hičade quidi (grad je dobio ime po mavarskoj pravnici koju su ubili i zato što je nameravao da preuzeće u hrišćanstvo). Admirači strator provinčije je mišljenje da se radi o političkoj subverziji usred rata (Prvog svetskog) i strpao je decu u zatvor. Po novim znakom i zvezdama, nad masom koja je protestovala zbog admirači stratorovi hodočasnika, sunce je načinilo neobični večerni pokret, što je protumačeno kao natprirodno znamenje. Od tada Fatima postaje značajan centar hodočasnika.

♦ Santjago de Kompostela

Grad Santjago de Kompostela nalazi se na severozapadu Španije, u provinciji Galicija. Gradska katedrala je krajnji cilj mrežne sredovovjeskovne hodočasnici koji putuju - takozvanog Puta svetog Jakova (Santjago na panskem), koji se i danas koristi. Po predauku, moći svetog apostola Jakova su sa Bliskog Istoka prenute u Španiju i tu sahravene, a katedrala je zamjenila malu crkvu koja je prvi put bila podignuta nad moćima tih ma. Početkom srednjeg vijeka, moći svetog Jakova su prenute u Santiago prvi hodočasnici izvani Pirotne, ali tek vek kasnije počele dolazeći u većem broju. Početkom XII vijeka hodočasnici su u Santiago već je višoko organizovano.

♦ Hodočasnici - osvajači Novog sveta

Crtajući uvenog broda Mejf lauer koji je predstavljen na prvih portugalskih docezenih karti u Americi ku je fotografijski porodice u kostimima prvi put u Ameriku -ki kolonistima.

Grupa protestanata prvi put tanaka odbijajući da se priključi Anglijskoj crkvi i zbegli su pred progona ma prvo u Holandiju, a u jesen 1620. godine brodom Mejf lauer uputili su se u Americu. Tražeći su prijatelje da im vot organi zvani prema svojim sektačkim mormoničkim vjerskim Carstvima nebeskog i zato su se uputili na hodočasnici u Novi svet. U jednom trenutku progovljena sekta, upadajući u racionalistički i moralistički orijentirane sane, kroz svoju historiju u Novom svetu -esto se i sama odluka kovala netolerantno, pa tako i fanatičnom, ali je postavila temelje trenutno najmodernijoj svjetskoj državi.

ПРАВОСЛАВНА ХОДОЧАШЋА [01. 06]

Po mi lost i Bo` joj ~ovek sam hri { }ani n, po del i ma vel i ki gre{ ni k, po zvawu bogot ra` i t eq besku}ni k koji lut a i z mest a u mest o. Od i movi - ne i mam samo jednu t orbu na le|ima sa suvi m hlebom i pod pazuhom Svet o pi smo - t o je sve... Ovi redovi i z~uvene ruske kwi ge Kazi vawa jednog bogotra` i teqa svome duhovnom ocu, pi sane u drugoj pol ovi ni XIX veka, mo` da najboqe odsli kavaju ose}awe pravosl avni h hodo~asni ka. Ako je putovawe u potrazi za Bogom na Zapadu ~esto ezoterijski tuma~eno, na pravosl avnom I stoku potraga za Bogom kao da odi { e prostodu{ no{ }u i neposredno{ }u. Pravosl avni ~esto ose}aju da su samo stranci u ovom svetu, stanovni ci Carstva nebeskog na zemaljskom proputovawu ka svojoj pravoj otaxbi ni.

Kad sam i za{ ao na drum re{ i o sam da i dem najpre u Ki jev da se pokloni m svet i m Bo` ji m ugodni ci ma i da i h zamoli m da mi pomognu u mojoj nevoqi . ^im sam ovo odlu~io, bilo mi je lak{ e i st i gao sam u Ki jev sasvi m umi ren. Evo ve} t ri naest godina kako bez prestanka lutam. Poset i o sam mnoge crkve i manastire, ali sad radi je i dem kroz stope i poqaa. Ne znam da li {e mi Gospod dozvoli t i da st i gnem do svetog grada Jerusalima, pi { e daqe u Kazi vawi ma jednog bogotra` i teqa.

U pravoslavju je sa~uvana vera u mogu}nost li ~nog susreta ve~nog Boga i ~oveka - stvorenog bi }a. Preko energije Bo` i je mogu}je dodi r Boga i ~oveka -u~io je na osnovu mona{ kog i skustva I stoka vel i ki pravoslavni sveti teq, bogoslov Grigorije Palama u sukobu sa svojim zapadnim protivniциma. Ta vera sa~uvana je kod obi ~ni h pravoslavni h vernika. Mnogi pravoslavni ulici u trud da razre{e suprotnosti izme|u neprekidne molitve Bogu i svakodnevni h poslova. @eqni dodi ra sa sveto{ }u koji }e i m uliti snagu za nastavak putovawa uski m putem ka Carstvu nebeskom, pravoslavni se pojedi na~no i li u grupama upu}uju na hodo~a{ }a. Hodo~a{ }e je pri lica da se oja~a onaj uvek vi { e ugro`en a najdragoceni ji deo na{ i h `i vota - odnos sa Bogom.

Pravoslavni obilaze svoje mnogobrojne manastire, odlaze po savete kod duhovnih otaca, idu na pokrovewe mo{ti ma sveti h. Osim svetog grada Jerusalima i Svetog zemlje, najpoznatija sredi {ta hodo~a{ }a pravoslavni h su Sveti gora (na koju je prisutan dozvoljen samo mu{karci ma), Troiće-Sergijeva lavra u Rusiji, manastiri Svetog Katarine na Sinaiju, Meteori u Gr~koj... Najpoznatiji srpski hodo~asnik je sveti Sava. ^unvena su dva wegova putovawa u Svetu zemlju 1229. i 1234. godine.

